

„DE WEST.”

Veertiendaagsch Blad

gewijd aan de belangen van Nederlandsch West-Indië.

....En bestaat er vooruitzicht, dat Holland eene provincie rijker zal worden door de droogmaking der Zuiderzee, men wende ook den blik westwaarts; ook daar is een parel aan de kroon van Nederland te veroveren door het herstel van de welvaart der Provincie Suriname.

(F. L. GEERLING, 1887.)

Prijs per jaar f 3.—

Prijs der Advertentiën: f 0.20 per regel.

Gunstige voorwaarden bij contract.

Bureau van Redactie en Administratie:

Villa „ANNIE”

Gevers Deynootweg — Scheveningen.

Onder Redactie van J. CH. BLOK, met medewerking van verschillende autoriteiten op koloniaal gebied.

Voor abonnementen, enz. richt men zich tot het Bureau van Redactie en Administratie, of o.a. tot de Boekhandelaren VAN STOCKUM & Co., Buitenhof; de firma COUVÉE, Lange Poten; GEBR. BELINFANTE, Wagenstraat, en de HAAGSCHE BOEK- EN UITGEVERS-MPIJ, Spuistraat, allen te 's-Gravenhage.

Dit blad wordt, behalve aan de geabonneerden, in ruime oplaag en per post toegezonden aan velen in Nederland en in West-Indië.

INHOUD: Na den strijd. — Het Toeval. — Iets over goudindustrie In Suriname. — Een protest. — Nederlanders in Venezuela. — Nieuws uit de West. — Handel en Nijverheid. — Ambtelijke tijdingen. — Familieberichten. — Feuilleton. — Advertentiën.

Na den strijd. — Het Toeval.

Onder bovenstaanden titel bevatte „De Surinamer” het volgende hoofd-artikel.

De strijd is gestreden, de felle strijd is gestreden, de strijd voor het belang der kolonie, de strijd voor de toekomst der kolonie, de strijd tegen het koelieonderwijs; — ten minste in de Kolonie.

Hulde brengen wij aan de tegenstanders der koeliescholen, voor hun betoonden ijver en studie, waarmede zij de onredelijkheid van het koelieonderwijs hebben aangetoond. Het was ook alleen van den kant der bestrijders, dat overtuiging in de woorden uitstraalde. Welk is hun succes geweest? Zijn zij overwonnen door de voorstanders van het koelieonderwijs?

Nee, het toeval heeft aan de voorstanders de overwinning verschaft: alleen het feit, dat de post voor koelieonderwijs in de begroting niet op zich zelf stond, maar door het Bestuur onder den post: „Onderwijs” in het algemeen was gerangschikt.

Zonder het Bestuur hiervan een verwijt te maken, willen wij toch dit feit releveeren, om aan te toonen, dat indien de post voor koelieonderwijs op zichzelf gestaan had, hij thans zou zijn *verworpen*, in plaats van aangenomen.

Stond toch de post voor koelieonderwijs *op zich zelf*, dan ware er geen amendement noodig geweest; dan had de heer Coutinho in plaats van een amendement voor te stellen, kunnen volstaan met te vorderen, den post zelf in stemming te brengen.

En de *post* ware dan juist door de tweede staking van stemmen *verworpen*.

Maar neen, de post voor koelieonderwijs staat niet op zich zelf; hij staat als onderdeel van den post voor de tractementen van *alle* onderwijzers. Daardoor werd het noodig, een *amendement* voor te stellen om het eindcijfer van dien post te verminderen, door het schrappen van de tractementen voor koelieonderwijzers.

Door de tweede staking van stemmen heeft het ongeluk niet den post, maar het *amendement* getroffen, en moest het *amendement* volgens regeeringsreglement als verworpen beschouwd worden. Het is daarom ook duidelijk, dat de post voor koelieonderwijs op een voor hem zeker gunstige wijze op de begroting gebracht is; en dat de voorstanders in veel gunstiger stelling zich bevonden dan wel de tegenstanders.

Waardoor is dan de post voor koelieonderwijs *aangenomen*? Door de macht der voorstanders? Neen. Door de meerderheid der Kol. Staten? Neen. Nogmaals neen.

FEUILLETON.

De geschiedenis der kolonie SURINAME.

XI.

De Gouverneur Wichers was in de Kolonie algemeen bemind. Hij was een verdraagzaam, voorzichtig en bekwaam man. Onder zijn bestuur had een groote tocht tegen Bonni, met zijn Marrons, plaats. Bonni — het opperhoofd der weggeloopte slaven — was steeds stoutmoediger geworden. Hij was de Marowijne overgetrokken en had enkele plantages aangevallen. Onder leiding van den bekenden Friderici werd een expeditie uitgerust.

De stoutmoedigheid van Bonni ging zoover, dat hij met zijn mannen, den 5den November 1789 een aanval ondernam tegen een militairen post die aan de Marowijne was opgesteld. De eerste conducteur van het vrijkorps, Stoelman, en zijn manschappen weerden zich echter zoo dapper, dat de aanval mislukte en de Marrons op de vlucht werden gejaagd. ¹⁾

Hierop trok Bonni zich terug op een eilandje in de rivier. Zijn onder-hoofdman Ascaan gaf het verlangen te kennen de blanken te helpen; hij wilde als bewijs van zijn goede trouw, zijn vrouw en een zijner zonen als gijzelaars afgeven. Dit voorstel werd gretig aangenomen. Het gelukte den 30sten April 1790 het door Bonni gestichte kamp Aroukoe te omsingelen. Bonni bood heftig weerstand, maar werd ten laatste met het overschot zijner manschappen op de vlucht gedreven. Een plantage-directeur, van Merle, die door Bonni was medegevoerd, had zich gedurende het gevecht in een Birri-Birri-moeras verborgen en werd door kapitein Kremer gevonden. ²⁾

Den 11den Juni 1790 deelde Wichers in een vergadering aan het Hof mede dat hij, voor ontspanning, eenigen tijd naar het moederland gaan wilde en reeds den 14den Juni scheepte hij zich in op het fregat-schip „De Standvastigheid”, Suriname verlatend om niet aldaar weer te keeren.

Tot zijn plaatsvervanger was door HH. Directeuren benoemd Jurriën François Friderici.

Friderici, de dappere Friderici, werd algemeen geacht en door het vrij-korps als een vader bemind. ¹⁾

Den 7den Augustus 1791, verjaardag van H. K. H. de Prinses van Oranje, gaf Friderici op de parade mededeeling van zijn aanstelling tot Gouverneur-Generaal der Kolonie Suriname en op den 24sten Aug. 1792, verjaardag van den Erfprins van Oranje — later Koning Willem I — werd hij feestelijk geïnstalleerd, terwijl in December 1798 zijn benoeming tot Generaal-Majoor volgde.

Verscheidene dagen duurde de festiviteiten, die den 30sten Augustus werden besloten met een keurig souper, gevolgd door een bal, dat tot zes uur 's morgens werd voortgezet. ²⁾

Suriname was nog steeds een zeer belangrijke Kolonie. Bij een gehouden schatting in 1791 bleek de bevolking te zijn als volgt:

Christenen	blanken te Paramaribo	950
	op de plantages.	1,080
Portugeesche Israëlieten	te Paramaribo	620
	op de plantages.	250
Hoogduitsche Israëlieten	te Paramaribo	430
	op de plantages.	35
Mulatten en vrije negers	1.760
Slaven	te Paramaribo	8,000
	op de plantages.	45,000
totaal aantal zielen.		58,125 ³⁾

Men telde er 591 plantages, waaronder echter een aanzienlijk getal kleinere kostgronden begrepen zijn.

¹⁾ Journaal van Wichers. 10 November 1789.

²⁾ Notulen Gouverneur en Raden, 2 Mei 1790.

¹⁾ Wolbers, geschiedenis van Suriname.

²⁾ Journaal van Friderici, 31 Aug. 1792.

³⁾ Feenstra, de Landbouw in Suriname.

Neen, het is het loutere toeval, dat bij de staking der stemmen het geluk aan de voorstanders van het koelieonderwijs is gekomen.

— Thans doet zich een andere vraag voor: Kan dan de post voor koelieonderwijs redelijkerwijze door de Regeering en de Tweede Kamer gehandhaafd blijven? De geheele bevolking onzer Kolonie is er tegen. Wie durft het nog te ontkennen na alles wat bij de debatten is voorgevallen? Wij keuren voorzeker af dat het publiek zich zoo gedroeg, dat de Voorzitter zich genoodzaakt zag de tribunes te ontruimen. Maar daarom blijft toch de waarheid van ons beweren staan: het volk wil de koeliescholen niet.

Is het slechts een volksgril? Neen. Hier spreekt het gezonde verstand des volks! Het volk ziet duidelijk in, de groote ramp welke de kolonie door het koelieonderwijs bedreigt. Het volk heeft dezelfde argumenten als de dagbladen, als de tegenstanders in de Kol. Staten, als de tegenstanders in de Tweede Kamer van verleden jaar.

De Kol. Staten staan in twee gelijke partijen: 6 voorstanders en 6 tegenstanders; de helft der Kol. Staten dus is tegen het koelieonderwijs gekant. Met *argumenten, slaande argumenten, argumenten* van het gezond verstand, argumenten getrokken uit de redenen der voorstanders zelve, heeft de helft der Kol. Staten de koeliescholen bestreden, verworpen, als een verderf der kolonie.

En helaas! wat een armzalig vertoon maakte de argumentatie van het Bestuur en van de voorstanders! Alles wat *zij* tengunste der koeliescholen te berde brachten, werd totaal weerlegd door de tegenstanders, vooral door den heer Coutinho; — niets integendeel wat door de tegenstanders van het koelieonderwijs is aangevoerd, werd door de tegenpartij ontzenuwd.

De tegenstanders van het koelieonderwijs hebben allen vol overtuiging gesproken; daarentegen straalt de overtuiging niet uit in de woorden zijner verdedigers. — Wij willen daarmede evenwel niet zeggen, dat zij geen overtuiging *hadden*; overtuiging is toch iets inwendigs en wij kunnen niet in het binnenste zien.

Maar toch, overtuiging straalde niet uit in hunne woorden.

Waar en het volk en de helft der Kol. Staten zoo mordicus tegen het koelieonderwijs is gekant; waar die tegenkanting zich grondt op financieele, sociale en moreele argumenten; waar volgens de helft der Kol. Staten en het geheele volk de Kolonie financieel, moreel en sociaal bedreigd wordt door een verderfelijk besluit; waar alleen het *toeval* de beslissing heeft aangebracht: is het zeker een zaak van het uiterste belang, van de uiterste noodzakelijkheid den nieuwen post niet over te nemen. Het heil der Kolonie eischt zulks. Wij spreken dan ook ons vertrouwen uit, dat Z. Exc. de Minister van Koloniën den post voor koelieonderwijs van de begroeting schrappen zal.

* * *

Hier moet nog één woord worden bijgevoegd. Wij weten het, dat bij den *algemeenen* bijval, welke ons ten deel viel, wij bij *een* of ander in minder gustig aanzien zijn gekomen, *omdat* wij het koelieonderwijs met alle warmte, met alle kracht bestreden hebben, *omdat* wij beweerd hebben, dat de koelies worden bevoordeeld boven onze eigen landskinderen. Il n'ya

Er werden gekeurd in 1790 een getal van	20,201	okshoofden	suiker.
in 1791	id.	21,310	id.
in 1792	id.	15,244	id.
in 1793	id.	15,084 ⁵	id.

Jaarlijks voeren er ongeveer 75 groote schepen van en naar Suriname, waarvan de bemanning op 2000 matrozen kan worden gesteld. ¹⁾

Met behulp der Aucaners, onder hun opperhoofd Bambi, gelukte het Bonni thans geheel in de engte te drijven.

Bonni werd overrompeld en zich heldhaftig tot het laatst verdedigend, door Bambi gedood.

Inmiddels was in Europa alles in rep en roer. De Fransche Revolutie was losgebroken en het hoofd van Koning Lodewijk XVI onder beuls-handen gevallen.

Te Cayenne werd den 15den Juni 1794 het Decreet geproclameerd, waarbij aan de slaven in die Fransche Kolonie, zoo dicht nabij Suriname, de vrijheid gegeven werd. Tal van voorname personen waren vogel-vrij verklaard en vele Franschen vluchtten van Cayenne naar Suriname. Uit hunne verhalen bleek overigens, dat de meeste negers te Cayenne rustig aan den arbeid gebleven waren. ²⁾

Den 18den Januari 1795 was de stadhouder Prins Willem V met al de zijnen van Scheveningen naar Engeland vertrokken. Den 21sten Mei 1795 ontving Friderici een brief van den Prins van den volgende inhoud:

„Edele, Erentfeste, Vroome, onze Lieve Getrouwe”,

Wij hebben noodig geacht, UEdele bij dezen aan te schrijven en te gelasten om, zoo te Paramaribo, als verder in de Colonie van Suriname, te admitteeren de Troupes, die van wege zijne Groot-Brittanische Majesteit derwaarts zullen worden verzonden en op de rivieren zoodanige oorlogsschepen, fregatten of gewapende vaartuigen die van wegens hooggemeld Z. Majesteit derwaarts zullen worden gezonden en dezelve te considereeren als troupes

¹⁾ Surinaamsche Staatkundige Almanak, 1793.

²⁾ Extra Notulen, rakende de buitenlandsche Defensie van 30 Juli 1794.

que la vérité qui blesse. Alleen de waarheid is hinderlijk. Wij geven de verzekering, dat wij gelijk tot nu getrouw zullen blijven aan ons woord in ons eerste nummer van dezen Jaargang geschreven;

„Wij willen onbevungen en onbevooroordeeld, *onafhankelijk* als wij zijn, de *zaken* beoordeelen, zonder ooit *personen* te willen treffen.”

Verder schrijft het blad in hetzelfde nummer, waarin het bovenstaande voorkomt:

Gouverneur Tonckens en de Koeliescholen.

Naar wij uit best ingelichte bron vernemen, moet onze Gouverneur op het laatst ook tegen het koelieonderwijs zijn geweest. Op den dag zelf van zijn vertrek uit de kolonie, moet tusschen Z. Exc. en den Agent-Generaal nog een zeer onaangename woordenwisseling over de koeliescholen hebben plaats gehad.

* * *

Over dien strijd van de koeliescholen schrijft „Onze West”:

Wij hebben ons buiten den strijd om de Koeliescholen gehouden, voornamelijk omdat wij niet kunnen beoordeelen, hoe te dezer zake de verhouding van ons Bestuur tot de Engelsche Regeering is en wat, met het oog daarop, het belang der immigratie vordert.

Hoewel de koelieschool door den tot heden gevoerden strijd een „question brûlante” is geworden, blijven wij ons eenmaal ingenomen standpunt handhaven.

Alleen eene opmerking moet ons uit de pen; als de tegenstanders van de koeliescholen gelijk hebben, dat de koelies er toch geen prijs op stellen, dat ze hun kinderen er toch niet heen zenden, dan zullen een paar van die scholen meer of minder het *finantieel, sociaal, moreel* belang van de kolonie wel niet in gevaar brengen.

Wij nemen echter aan dat de oppositie ter goeder trouw is geweest, en dan zal zij ons wel de volgende opmerkingen willen veroorloven.

De mededeeling, als zou Gouverneur Tonckens niet alleen van meening zijn veranderd in zake de koeliescholen, maar zelfs verklaard hebben, niet uit eigen oogen te hebben gezien, en verder, dat daarover tusschen Z.Ex. en den Agent-Generaal eene onaangename woordenwisseling is geweest, in de *N. S. C.* en *De Surin.* gedaan, is een strijdmiddel, hetwelk niet goed te keuren is, wjl de mededeeling door niets gestaafd werd. Gouverneur T. staat bekend als iemand, die gewoon is uit eigen oogen te zien, en naar eigen inzichten te handelen. Maar bovendien, wij kunnen positief mededeelen, dat het onwaar is.

Een ander verhaal, als zou het begin van den strijd om de koeliescholen gezocht moeten worden op een buitenpartij ten tijde van consul Wyndham op plantage *Jagtlust*, is evenmin juist. De bedoelde buitenpartij is gehouden op pl. *Belwaarde* en naar aanleiding van een aldaar gehouden gesprek is een verzoek gericht aan den Engelschen Consul, teneinde door zijne bemiddeling het tienjarig verplicht verblijf (de „ten years industrial residence”) te krijgen.

en schepen van een Mogendheid die in vriendschap en alliantie is met Hunne Hoog Mogenden en die derwaarts komen om te beletten, dat de Colonie door de Franschen worde geïnvadeerd.

Waarmede,

Edele, Erentfeste, Vroome, onze Lieve Getrouwe, Wij UEdele bevelen in Godes heilige protectie.

UEd. goedwillige Vriend

(Get:) W. Pr. van Oranje.

Kew, den 7den Feb. 1795.

Ter ordonnantie van Zijne Hoogheid, bij abstentie van den Geheim-Secretaris

(Get:) J. W. Boejink.

Aan dezen wensch van den Prins werd geen gevolg gegeven. Wel deed Friderici zijn stem ten gunste van den Prins hooren, maar hij moest bukken voor de meerderheid en er werd besloten, overeenkomstig de missive van HH. Directeuren en de Resolutie van 3 Feb. 1795 van H. H. M. de nieuwe orde van zaken in het Vaderland te erkennen.

Enkele ingezetenen en zelfs slaven tooiden zich spoedig daarop met de drie-kleurige Fransche kokarde. Hiertegen werd straf bedreigd, maar toch achtte Friderici het raadzaam niet langer te wachten met het afschaffen van de Oranje-kokarde.

Hij trad hieromtrent in overleg met den Kolonel-Commandant der troepen Millet van Coehoorn en den kapitein-ter-zee van Overvelde, waarop den 20sten Juli 1795 tot het afleggen werd besloten, 't welk echter voor de militairen eerst den 26sten Augustus plaats had en voor de burger-officieren den volgende dag. ¹⁾

(Wordt vervolgt.)

¹⁾ Notulen van Gouverneur en Raden, 20 Juli en 26 Aug. 1795. Journaal van Friderici, 20 Juli 1795.

Ten slotte kunnen wij tegenover de mededeeling van den anoniemen briefschrijver in de *N. S. C.*, dat de heer da Costa, die vóór de koeliescholen heeft gestemd, bij eene wandeling op het plein met den Agent-Generaal over die scholen sprekende, ze verderfelijk heeft genoemd, stellen, dat beide heeren het pertinent ontkennen.

Het is, op zijn zachtst uitgedrukt, onverantwoordelijk, dat men in een strijd, waar zuiver beginsel tegenover beginsel moest en kon staan, tot zulke middelen, om het standpunt der tegenpartij te verzwakken, zijn toevlucht neemt.

Iets over de goudindustrie in Suriname.

Onder dit opschrift heeft de heer W. L. Loth in het tijdschrift „Eigen Haard” een en ander meegedeeld, onze goudindustrie betreffende, hetwelk haar zeker in meerdere of mindere mate ten goede zal komen. Het opstel, door een achttal afbeeldingen uit de goudvelden geïllustreerd, is in kalmen toon geschreven. Van overdreven voorstellingen geen sprake. Na een zeer beknopt historisch overzicht en eene beschrijving van de primitieve werkwijze met *longtom* en *sluice*, herinnert de schrijver dat in weerwil van die werkwijze sedert het begin der industrie in 1877 tot op het einde van 1897 voor eene waarde van f 21.872.450 aan goud was uitgevoerd, terwijl de uitvoer in 1897 alleen bedroeg 859985 gram, volgens den prijs van f 1.37 per gram, eene waarde vertegenwoordigende van een *millioen honderd acht en zeventig duizend en zeventig gulden*. Daarna wijst hij op het begin der machinale goudexploitatie.

Tot nu toe zijn, zoo vervolgt hij, drie zónes in Suriname bekend waarin het goud voorkomt, die zich dwars over het land in oost-westelijke richting uitstrekken. De noordelijkste, ter hoogte van den 5en graad N. breedte, omvattende de terreinen bij de Tametoe-kreek aan de Marowijne, Brokopondo aan de Suriname en de zoogenaamde Mindrineti-streek tusschen de Suriname en de Saramacca rivieren. De tweede, waarin de placers bij de Manbiri vallen in de Marowijne, de rijke terreinen van La Fortuna, Drie Gebroeders en von Hemert & Co. aan de Sarakreek liggen; en de derde tusschen 3° en 4° N.b., waarin het terrein aan de Lawa van de Compagnie des mines d'or de la Guyane hollandaise wordt ontgonnen. Hoogstwaarschijnlijk bestaat er z. i. nog een vierde zóne in het Tumuc Humac gebergte, dat ter hoogte van den 2en graad N.b. de grens vormt tusschen Suriname en Brazilië, maar dat tot nu toe niet is onderzocht.

Na vluchtig gewezen te hebben op de opkomst der industrie in den laatsten tijd, wijst de schrijver op de wenschelijkheid van den aanleg van goede wegen. Terecht acht hij dien aanleg te meer noodig, wanneer inderdaad de reeds ontdekte en meerdere goudhoudende kwartsriffen worden ontgonnen, omdat dan zware machinedeelen voor het verbrijzelen van het gesteente en de machinale goudwassing vervoerd zullen moeten worden, alsook het materiaal voor den bouw van stampfabrieken, boormachines en alles wat betrekking heeft op mijnbouw. Aan goudconcessionarissen geeft hij in overweging, om, in aansluiting aan de stoomtram door de Maatsch. Suriname geprojecteerd, van uit hunne placers wegen aan te leggen, waarop met licht spoorwegmateriaal het vervoer van alle benodigdheden kan plaats vinden.

Als onze goudindustrie thans een betere toekomst tegemoet gaat, dan is dit, volgens den heer Loth, en zeker niet ten onrechte, voor een groot deel te danken aan de *Guyana Goud Placer Maatschappij*, doordat zij de eerste is, die de exploitatie van kwartsriffen ter hand neemt en daarvoor een volledige fabriek bouwt.

Stelt men zich — hiermede wordt het opstel besloten — bij kapitaalvorming tevens ten doel de zeer vruchtbare landerijen van Suriname in cultuur te brengen, hetzij door de vele verlaten plantages in het alluviale deel der kolonie te cultiveeren, hetzij door het ontginnen der landerijen in het heuvelland en door aanvoer van tropische werkkrachten de bevolking te vermeerderen, daarbij op doelmatige wijze het Nederlandsch element in de kolonie versterkende, dan kan het voordeel der deelnemers als vaststaande beschouwd worden en Suriname inderdaad worden een onschatbare parel aan de kroon van Nederland.

Een protest.

De heer S. C. Henriquez, te Curaçao, brengt in „het N. v. d. D.” een protest in tegen een stuk van een Venezolaan over de wenschelijkheid van annexatie van Curaçao bij Venezuela, in de „Revue du Nouveau Monde”.

„Opdat een Curaçonaar gezind zou zijn, zich bij Venezuela aan te sluiten, moet hij van zijn zinnen beroofd zijn, schrijft de heer H.; — zelfs in het belang van Venezuela is 't goed, dat Curaçao en Trinidad behooren aan mogendheden, die wet en recht weten te eerbiedigen.

„'t Is wel waar, dat Nederland zich niet genoeg aan ons gelegen laat liggen; maar behartigen zijne mandatarissen juist altoos 's lands belangen gansch naar wensch, nooit zal 't bij één van hen in het hoofd komen om Curaçao als zijn privaat eigendom te beschouwen, — wat in Venezuela sinds onheuglijke tijden wel het geval is.

„Zou iemand Venezuela naar zijn wetten beoordeelen, dan zou hij meenen, dat de gouden eeuw daar heerscht; maar betracht hij van nabij, hoe die wetten worden nageleefd, dan zou hij zich in de middeleeuwen verplaatst wanen.

„Daar is feitelijk elk departement een leen- of erfpacht van den respectieven gouverneur en het gansche land eigendom van den president-autokraat.

„Niettegenstaande de wetten den leden van het Congres onschendbaarheid waarborgen, moesten — om maar iets te noemen — kort geleden twee leden van het Congres, de heeren Ayala en Pietri, hier zekerheid voor hun onschendbaarheid komen zoeken... enkel en alleen, omdat zij zich tegen een voorstel van den president — om twee oorlogsschepen aan te koopen — hadden verzet, omdat zij daarin niets anders zagen dan geldverspilling en een voorwendsel om het land te bestelen.

„Reeds 36 jaren geleden hebben verstandige Venezolanen het nut ingezien, dat uit een moreele annexatie van Curaçao voor Venezuela was te trekken, en van toen tot heden zenden velen hun kinderen naar hier voor hun opvoeding, opdat zij hier den Spaanschen tuimelgeest tegen Nederlandsche tucht zouden inruilen.

„Op het oogenblik telt men bij de verschillende inrichtingen van onderwijs op Curaçao 80 jongelieden en 37 meisjes (uit Venezuela). En dat dit aantal thans, vergeleken met vroeger, betrekkelijk gering is, ligt voornamelijk aan den uiterst ongunstigen financiëleen toestand, waarin Venezuela verkeert. Het is niet onmogelijk, dat Curaçao en Venezuela eenmaal één worden; maar voordat een dergelijke vereeniging in het belang van beiden kunne geschieden, zullen geslachten op geslachten elkander moeten opvolgen; en dan nog zou het beter zijn, dat Venezuela zich aan Curaçao annexeerde!

Nederlanders in Venezuela.

„De Wekker” schreef in zijn No. van 15 Juli:

„In Venezuela schijnt men de Nederlandsche onderdanen voor een hoop schooiers, onruststokers, nihilisten, zeeschuimers, sluikhandelaars of gevaarlijke misdadigers te houden.

„Pas kort geleden stonden twee onzer medeingezetenen, die wegens handelszaken in dat land moesten zijn, aan de meest ongestelde en wederrechtelijke behandeling bloot en moesten allerhande grievende plagerijen verduren, of nu weer deed zich een dergelijk geval voor met mevrouw T. J. G. Gaerste en dr. W. C. Gaerste, haar schoonbroeder.”

„De Vrijmoedige” verhaalt het geval volgenderwijs:

„Dr. Gaerste en zijn schoonzuster met haar kindje, die, zooals hier nagenoeg algemeen bekend is, wegens familie-aangelegenheden per „Philadelphia” op reis naar New-York waren, moesten wegens ongesteldheid van die dame te La Guyara ontschepen en in een hotel gaan logeeren. Van de zijde der autoriteiten van die stad hebben zij gedurende hun kort verblijf te dier stede aan grievende vexaties blootgestaan. Bestendig werden zij bewaakt, alsof zij de grootste misdadigers waren. Men wilde hun zelfs niet vergunnen naar Curaçao te telegrafeeren, en bij hun vertrek uit La Guyara werden niet alleen hun koffers op de meest angstvallige wijze doorzocht, maar moest dr. Gaerste zelf zich aan een zorgvuldige doorzoeking onderwerpen. Het spreekt vanzelf, dat er bij die doorzoeking niets gevonden werd, dat op dynamietbommen, nihilistische of opruiende geschriften, noch revolutionaire proclamaties of iets van dien aard gelijkt.”

NIEUWS UIT DE WEST.

Onlusten bij Boschnegers.

Bij een paar boschnegerstammen in Bov.-Suriname moeten ernstige onlusten plaats hebben. Daaromtrent deelt „Onze West” de volgende bijzonderheden mede:

Twee boschnegers van het kamp *Slee* bevonden zich 21 Juni j.l. in het bosch, niet ver van het kamp. Van tijd tot tijd had de stam van *Slee* reeds onaangenaamheden gehad met die van het naburige *Gujaba*, wegens het jagen op de grenzen van elkanders terreinen. Een van de beide boschnegers gaf op de wandeling zijn voornemen te kennen dien dag iemand te zullen schieten.

Inderdaad verwijderde hij zich even later van zijn kameraad en hoorde deze kort daarop een gewerschot gevolgd door hulpgeschrei. Hij ging kijken en vond aan den kant eener kreek een man liggen en eene vrouw die tot zijn kameraad zeide: „zie je wat je gedaan hebt? je hebt mijn man geschoten!”

De gewonde, *Ajakamai* genaamd, werd naar het kamp getransporteerd en overleed den volgenden nacht.

Wanneer men nu nog weet, dat de man die den moord pleegde, reeds vroeger zes andere boschnegers bij verschillende gelegenheden gedood heeft, dan is de verontwaardiging van de beleedigde families te begrijpen, die zich nu allen aaneensloten om den snoodaard gevoelig te straffen. De stam-

verwanten van den moordenaar verborgen hem evenwel en dit was een der oorzaken, dat het geheele kamp *Gujaba* verwoest werd, en twee huizen op Gansee. De tradities van de boschnegers brengen mede, dat in dergelijke gevallen, de beleedigde partij de kampementen der tegenstanders verwoest en de bewoners zonder verzet de wijk naar de bosschen nemen. In dat geval worden de bewoners met rust gelaten. Zij zijn echter verplicht weg te loopen, ook al komen maar drie of vier mannen van de tegenpartij in het dorp.

Waarschijnlijk zou reeds een einde aan den strijd gemaakt zijn, indien de kapide die aan het hoofd staat van de vrienden van den moordenaar, zich naar het opperhoofd Adjankoeso had willen begeven, ten einde in de „kroetoe” zitting te nemen.

Doch de boschnegers gelooven dat een kapitein die dit in zoo'n geval spoedig doet weldra zal moeten sterven, en blijkbaar is de kapitein nog levenslustig, daar hij verklaard heeft, eerst na afloop van dit jaar naar het opperhoofd te willen gaan.

Bij het Bestuur te Paramaribo heeft het een punt van overweging uitgemaakt of politie tot beveiliging van de gebouwen der Moravische Broeder Gemeente ter plaatse diende worden gezonden, doch de onderwijzer Yvear van genoemde gemeente heeft gemeend dit te moeten ontraden, daar hij vreest dat het zenden van gewapende macht slechts tot grootere verbittering zou leiden.

Volgens de laatste berichten zouden de boschneger-kapiteins met het opperhoofd een kroetoe (rechtszitting) houden en uitspraak doen welke straf den boschneger die de eerste aanleiding tot vijandelijkheden was, moet worden opgelegd. De in de bosschen gevluchte bewoners schijnen langzamerhand weer naar hunne haardsteden te zijn teruggekeerd.

* * *

De Ambachtsschool.

Het Bestuur der Ambachtsschool te Paramaribo, hoopte in den loop der maand Augustus zoowel wat het praktisch, als met het theoretisch onderwijs een aanvang te kunnen maken.

Het theoretisch onderwijs zal, zooveel mogelijk des avonds, gegeven worden in de lokalen der *van Sypesteynschool*, die daartoe door het Bestuur bereidwillig is afgestaan. Als onderwijzer zullen hierbij optreden de h.h. Willemse, Abercrombie en Lobato, terwijl met het toezicht op het onderwijs meer in het bijzonder zal zijn belast eene sub-commissie uit het Bestuur gekozen en bestaande uit de h.h.: de Inspecteur voor het onderwijs, voorzitter, J. A. H. Reiziger secretaris, J. E. Muller, de Beheerder der Koloniale Vaartuigen en R. A. C. P. O'Ferrall, leden.

Het praktisch ambachtsonderwijs staat onder direct toezicht van een tweede sub-commissie, als volgt samengesteld: de Beheerder der Koloniale Vaartuigen, voorzitter, de heer H. Salm, secretaris, en leden de h.h. L. Schütz, M. F. A. del Prado en R. A. P. C. O'Ferrall. Dit praktische onderwijs, voorloopig alleen timmeronderwijs, zal gegeven worden door den heer van Breet en wel aanvankelijk ter plaatse, waar tot nu toe de werken constructiewinkel van den heer O'Ferrall stond. Het terrein, waarop de timmerloods zich bevindt, is daartoe met die loods door het Bestuur van de Ambachtsschool gehuurd, met bevoegdheid om desverlangd die loods voor een in het huurcontract bepaalden prijs over te nemen.

Van de door den heer Willemse, opzichter bij het Bouwdepartement, als onderwijzer aan de Ambachtsschool te Batavia opgedane ondervinding, zal partij getrokken worden, doordat aan ge-

noemden ambtenaar gedurende den tijd van zijn verblijf in deze kolonie o. m. de algemeene leiding van het praktisch onderwijs is opgedragen.

Prospectussen met programma's van de vakken waarin onderwijs gegeven wordt, zijn gratis verkrijgbaar bij den secretaris van het Bestuur, Mr. A. J. van der Houven van Oordt, tot wien ook ouders, voogden en verzorgers van aspirant-leerlingen zich schriftelijk hebben te wenden.

De cursus der Ambachtsschool is een driejarige. Onderwijs zal worden gegeven in: Lezen en Hollandsche taal, Reken-, Stel- en Meetkunde, Natuur- en Werktuigkunde, Bouwkunde, Hand- en rechtlignig teekenen, Bouwkundig teekenen en Boekhouden.

Het schoolgeld bedraagt voor leerlingen f 1.— per maand, bij vooruitbetaling, voor toehoorders f 1.50 per kwartaal, eveneens bij vooruitbetaling.

HANDEL EN NIJVERHEID.

Concessie verleend tot ontginning van delfstoffen aan:

Ong. A. Swie, ± 60 H.A., Suriname t. O.; Mr. H. Benjamins, ± 4650 H.A., Suriname, t. W.; J. C. Cattula, 200 H.A., Suriname t. W.; J. F. d'Abreu, 440 H.A., Saramacca t. W.; P. Olmberg, 500 H.A., Marowijne t. W.; F. A. J. Spong en E. G. Samson, 400 H.A., Saramacca t. W.; R. Bueno Bibaz, 300 H.A., Suriname t. W.; F. J. Verschuur, 2 × 400 H.A., Saramacca t. O.; J. H. Schloss, ± 3300 H.A., Suriname t. W.

Concessie verleend tot exploitatie van balata aan:

P. B. Heydorn, echtgenoot van J. J. P. Volkers, ± 5000 H.A., Suriname t. W.

Hernieuwd de concessie tot ontginning van delfstoffen in of op de beddingen en oevers van een deel van de Saramacca aan:

J. R. C.- en S. H. Gonggrijp over een oppervlakte van 2 × 200 H.A.

Hernieuwd de concessie tot ontginning van delfstoffen aan:

G. Harrison en A. Beverlie, 200 H.A., Suriname t. O.; W. F. Lay, 1000 H.A., Saramacca t. O.; E. R. Adney, 200 H.A., + 393,33 H.A., Suriname t. O.; Ch. Rolens, 2 × 200 H.A., Suriname t. O.

— Klaagt men op enkele goudplacers in de Mindrinetiestreek nog steeds over gebrek aan water voor geregelde machinale exploitatie, op de placers in de Lawa vindt het tegenovergestelde plaats. Op dat van de *Cie. des mines d'or* etc. moest op een der etablissementen wegens overlast van water het werk tijdelijk gestaakt worden. De productie van 15—30 Juni, 9688 gram, is dan ook beduidend minder dan zij in gewone omstandigheden in den regel bedraagt.

AMBTELIJKE TIJDINGEN.

Bij Kon. besluit is de heer D. H. Havelaar, laatst ingenieur 1e kl. bij den waterstaat enz. in Ned.-Indië, thans tijdelijk chef van het bouwdepartement in Suriname, benoemd tot buitengewoon lid in den raad van bestuur in die kolonie.

Gequalificeerd tot het doen der bekeuringen in de districten de beambten van politie J. Bergonje en J. J. Muskiet.

Benoemd tot agent v. politie 3de klasse de tijd. als zoodanig dienende infanterist M. van der Boor.

Eervol ontslag verleend aan C. R. Richards als buitengewoon agent van politie te Coronie.

FAMILIE-BERICHTEN.

ONDERTROUWD:

Paramaribo.

C. Essers en A. L. Mattes. J. A. Wesenhagen en C. J. J. Pauli, C. A. Burke en M. H. Goedkoop.

Ben. Saramacca:

E. Held en M. Handsome.

Coronie:

A. F. Masé en M. Promes.

BEVALLEN:

Venus Petronella Rigters, echtge. van Petrus Gustaaf Wooter, d.; Gerhardina Christina Pol, echtge. van Jacobus Hendrik Komproe, z.; Henriette Emche Monsanto, echtge. van Anton Christiaan Kerster, z.

OVERLEDEN:

Maria Elisabeth Oosterlen, 82 j.; Charlotte Ackson, 56 j.; Kea Adriana Renke, 73 j.; Rudolf Frederik Hasselnook, 8 m.; Johanna Cicilia Rijnhout, 70 j.; Fortuna Hendrina Boerleder, 46 j.; Jacobus Tieuw-A-Sam, echtgt. van Jacoba Bronne, 40 j.; Jacob Joseph Farwol, 52 j.; Josephina Elisabeth Neurenberg, 1 j. en 6 m.; Henrietta Martha Mheer, 52 j.; Pauline Antoinette Edelina Antheunis, 2 m.; Juliana Sluisdam, 11 j.; Emma Miles, echtg. van Carolus Johan van de Leuv, 39 j.; Gerhardina Adolphina Herdigein, 3 m.; Willem Pollack, 6 u.; James Marius Leonard van Ommeren, 8 j.; Wilhelmina Mathilda Johanna Blik, 3 m.; Sophia Tay, 38 j.; Julius Alfred Emili de Vries, 31 j.; Atsoij Jacob Kershout, 8 j.; Louise Johanna Kraanstuyver, 28 j.; Adolph Julius Klamer, 33 j.; Adolf George Norah, 1 m.; Louisa Cornelia van Dalen, 13 j.; Antoinette Wouter, 34 j. en Pieter Overman, 51 j.

ADVERTENTIËN.

Spaansche Edelwijn.

Heerlijkste en krachtigste wijn, die in Nederland en Ned. Oost-Indië gedronken wordt. Eenige contractant voor Oost-Indië: Volks-Apotheek Malang. Monsters en conditiën gratis naar West-Indië.

Eenig Importeur:

W. F. NOMAN,

SCHEVENINGEN.

Hofleverancier van H. M. de Koningin.

Van Houweninge & IJsselsteijn,
FLEURISTEN,
LANGE HOUTSTRAAT 27.
Fournisseurs de la Cour.

Chocolat et Dessert

A. WIJNMAN, Noodeinde 7.

Van Oudheusden & Van Gelder,

32 RAAMSTRAAT 32.

Alleen Vertegenwoordigers Zuid-Holland:

Gebrüder Perzina,

Pianofabriek opgericht 1871.

Courante Modellen.

f 525.—, f 750.—.

Kon. Nederlandsche Boek- en Kunsthandel.
VAN

M. M. COUVÉE.

Lange Poten 41. 's-Gravenhage
TELEPHOON No. 290.

Kantoor- en Schoolbehoeften.
Luxe-Artikelen, enz.

